



Centar za razvoj nevladinih organizacija CRNVO

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2017

O nama

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) je neprofitna, nevladina organizacija koja je osnovana i registrovana u septembru 1999. sa ciljem da unaprijedi položaj nevladinih organizacija u Crnoj Gori i otvoriti put ka većoj demokratizaciji države i društva uopšte.

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) od svog osnivanja 1999. godine, aktivno radi na jačanju kapaciteta civilnog društva i stvaranju povoljnog okruženja za njegovo djelovanje, sa fokusom na pravni okvir, civilni dijalog i javno finansiranje.



PROGRAMI

Program za unaprijeđenje pravnog i institucionalnog okvira za djelovanje OCD

Program za unaprijeđenje pravnog i institucionalnog okvira za djelovanje OCD ima za cilj uspostavljanje i unapređenje saradnje sa javnom upravom, odnosno Vladom i lokalnim samoupravama, kao i sa međunarodnim vladinim i nevladinskim organizacijama i EU. Kroz ovo odjeljenje se stvara održivi okvir za uticaj NVO na Vladine i sektorske politike, kao i na politike lokalnih samouprava. Unaprijeđuje se okvir za učešće građana u kreiranju strateških i sektorskih politika i poboljšava nivo implementacije zakona i javnih politika. Samim tim, utiče se i na povećanje transparentnosti rada Vlade i lokalnih samouprava. Pored ovoga, u okviru djelatnosti ovog sektora je i unaprijeđenje saradnje sa EU i međunarodnim vladinim i nevladinskim organizacijama i obezbjeđivanje učešća NVO u projektima koje oni realizuju.

Program za razvoj filantropije i društvenu odgovornost preduzeća

Program za razvoj filantropije i društvenu odgovornost preduzeća ima za cilj kreiranje raznolikih strategija za finansiranje nevladinskih organizacija i njihovih aktivnosti. U okviru ovog programa razvijaju se modeli samofinansiranja nevladinskih organizacija, kao i šeme za finansiranje NVO iz privatnog sektora i drugih izvora, donatora. Iz tog razloga se posebna paznja posvećuje uspostavljanju i unaprijeđenju saradnje NVO sa privatnim sektorom i razvijanju kulture filantropije i društveno odgovornog poslovanja i ponašanja.

Program za pružanje informacija i savjeta

Program za pružanje informacija i savjeta –čiji je cilj koordinacija usluga koje CRNVO pruža i upravljanje ljudskim resursima. Ovo odjeljenje se bavi i povećanjem učešća NVO u realizaciji servisa iz domena rada državne i lokalne uprave. Samim tim što je odgovoran za obezbjeđivanje servisa, ovaj program snosi veliki dio odgovornosti za samoodrživost CRNVO-a. Ključne aktivnosti odjeljenja su i proširenje i unaprijeđenje tima trenera CRNVO, pripremanje programa treninga, organizovanje alternativnih vidova obrazovanja itd. Kada je u pitanju upravljanje ljudskim resursima ovaj sektor zadužen je i za poboljšanje kvalifikacija i specijalizacija osoblja.

Misija

Misija CRNVO je da pruži podršku razvoju nevladinskih organizacija u Crnoj Gori i doprinese stvaranju adekvatnog okvira za učešće građana i nevladinskih organizacija u pitanjima javne politike i razvoju civilnog društva. Naša vizija je Crna Gora kao demokratsko i građansko društvo, društvo razvijene vladavine prava i aktivnih građana u kojem nevladine organizacije igraju važnu ulogu u pitanjima društvenog razvoja.



Program za jačanje kapaciteta

Ključne aktivnosti ovog odjeljenja su izgradnja i unaprijedjenje kapačiteta nevladinog sektora u Crnoj Gori, odnosno realizacija onoga što stoji u samom nazivu naše organizacije. Cilj ovog programa je poboljšanje sposobnosti NVO-a u implementaciji projekata i organizacijskom menadžmentu.

Program za dobro upravljanje

Ovim programom želimo doprinijeti uspostavljanju transparentne i odgovorne javne uprave koja kao takva obezbjedi visok kvalitet javnih usluga i efektivno upravlja javnim resursima. Razvijanje javnih politika koje su usklađene sa evropskim standardima, monitoring primjene javnih politika i zalaganje za njihovo unaprjeđenje kao i jačanje administrativnih i stručnih kapaciteta organa javne uprave za sprovođenje reformskih politika biće ključni mehanizmi za ostvarivanje promjena u okviru ovog programa. Pritom, Reforma javne uprave, borba protiv korupcije na nacionalnom i lokalnom nivou i zaštita zviždača (eng.whistleblowers) su samo neke od oblasti koji će biti u fokusu pažnje naših aktivnosti.

Program za istraživanje i analize

Ovim programom želimo pružiti relevantna istraživanja i analize koje će doprinijeti unaprjeđenju održivosti organizacija civilnog društva u Crnoj Gori. Istraživanja stavova javnog mnjenja o organizacijama civilnog društva, analiza pravnog i političkog okvira za djelovanje civilnog društva te analiza donatorskih politika kao mehanizam podrške razvoju civilnog društva su samo neke od oblasti koje će biti u fokusu ovog programa. Takođe, istraživanjima i analizama biće obuhvaćene i različite tematske oblasti koje tangiraju pitanja kvaliteta saradnje organizacija civilnog društva, kao i njihovu saradnju sa javnim i biznis sektorom.

Korisnici

Korisnici Centra, direktni i indirektni, su: nevladine organizacije, građani, mediji, donatori, volonteri, lokalna samouprava, državna uprava i privredni subjekti.

Pravila korišćenja CRNVO e-mail liste

CRNVO e-mail lista uspostavljena je 2001. godine u cilju razmjene informacija između NVO ali i informacija koje se odnose na okruženje u kojem djeluju NVO u Crnoj Gori. E-mail lista treba da omogući bolje informisanje o dostupnim konkursima, javnim raspravama, mogućnostima učešća u tijelima koje fomiraju institucije javnog sektora, zakonskim obavezama NVO, dostupnim obukama, događajima koje organizuju NVO, inicijativama, i o drugim informacijama od značaja za NVO.

Poseban cilj uspostavljanja CRNVO e-mail liste je podsticanje dijaloga između korisnika, razmjena mišljenja i stavova u vezi sa pitanjima koja se odnose na rad i djelovanje NVO.

Korisnici CRNVO e-mail liste su dominantno NVO ali i druga pravna i fizička lica koja su zainteresovana da dobijaju i plasiraju informacije u vezi sa NVO.

2017 U BROJKAMA

Naše obuke je prošlo

188

predstavnika/ce NVO, javnih
institucija, privatnih
preduzeća i novinara

Imali smo više od

550

učesnika na javnim
diskusijama i konferencijama

Imali smo

Organizovali smo

1017

ispitanika u istraživanju o
Informisanost građana/ki o
zviždačima i motivaciji da se
prijava korupcija

16

javnih diskusija

JAČE OCD, JAČA DEMOKRATIJA!

**Donator: Evropska unija
156.252,57 Eur**

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) je u periodu od janura 2016. godine do jula 2017. godine realizovao projekat „Jače OCD, jača demokratija!“ koji finansira Evropska Unija, a kojim upravlja Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori.

Implementacija projekta trajala je 18 mjeseci. Opšti cilj ovog projekta koji je CRNVO realizovao u partnerstvu sa NVO Nada, NVO Bonum, NVO Bjelopoljski demokratski centar, NVO Novi Horizont, kao i uz podršku Zajednice opština Crne Gore bio je osnaživanje civilnog društva za aktivno učešće u društvenom, ekonomskom i političkom životu u Crnoj Gori. Specifični cilj projekta je kreiranje podsticajnog lokalnog ambijenta za kontinuiranu transformaciju lokalnih OCD u efikasne i profesionalne aktere.

Realizacijom ovog projekta ostvarena su tri ključna rezultata: formirana su 4 CRNVO lokalna resursna centra za pružanje podrške lokalnim NVO, ojačani su organizacioni i profesionalni kapaciteti lokalnih NVO i unaprijeden je podsticajni ambijent za djelovanje NVO na lokalnom nivou.



Stronger CSOs - Stronger democracy!



Glavne projektne aktivnosti su:

- “ Osnivanje Savjetodavne projektne grupe;
- “ Organizacija intezivnog programa jačanja kapaciteta za predstavnike lokalnih resursnih centara: obezbjeđivanje pravnih, finansijskih i tehničkih savjeta za OCD, strateškog planiranja i organizacionog menadžmenta, pisanja projekata i građanske participacije u donošenju odluka, promocije i upoznavanja sa sistemom osiguranja kvaliteta i ISO 9001 standarda u četiri centra;
- “ Jednomjesečna praksa predstavnika 4 lokalna centra u CRNVO;
- “ Potpisivanje memoranduma o saradnji između CRNVO i 4 lokalna centra;
- “ Pružanje usluga lokalnim OCD-a od strane lokalnih centara;
- “ Sprovođenje istraživanja o podsticajnom okviru na lokalnom nivou;
- “ Organizacija treninga za 60 lokalnih OCD-a na teme: strateški marketing, organizacioni menadžment, pisanje predloga za projekte, prikupljanje sredstava i građanska participacija u procesu donošenja odluka;
- “ Organizovanje javnih diskusija na teme saradnje opština i NVO, saradnje biznis sektora i NVO, finansiranje NVO iz javnih fondova itd;
- “ Organizovanje završne konferencije „LOKALNO.ODGOVORNO.TRANSPARENTNO“



AKTIVNOSTI SPROVEDENE U 2017. GODINI.

Organizovanje javnih diskusija na teme saradnje opština i NVO, saradnje biznis sektora i NVO, finansiranje NVO iz javnih fondova.

CRNVO je u partnerstvu sa lokalnim resursnim centrima organizovao 16 javnih diskusija na kojima je ucestvovalo 400 predstavnika NVO, opština I biznis sektora. Javne diskusije na temu „Saradnja opština I OCD“ organizovane su u Hrecge Novom, Pljevljima, Ulcinju i Bijelom Polju. Javne diskusije na temu „Saradnja OCD i biznis sektora“ organizovane su u Tivtu, Ulcinju, Bijelom Polju I Pljevljima. Javne diskusije na temu „Uloga OCD-a u procesu pregovora pristupanja EU“ organizovane su u Kotoru, Pljevljima, Beranama i Budvi. Javne diskusije na temu „Finansiranje NVO iz budžeta lokalnih samouprava“ organizovane su u Rožajama, Mojkovcu, Baru i Herceg Novom.

Učešćem u javnim diskusijama predstavnici lokalnih samouprava, OCD i biznis sektora, su imali priliku da identifikuju glavne prepreke u njihovo saradnji i definisu preporuke za njihovo rješavanje. Na taj način opštine su postale otvoreni prema građanima i radile u saradnji sa organizacijama civilnog društva na prepoznavanju i rješavanju stvarnih problema u lokalnim zajednicama. U okviru ovog projekta, u periodu od jula do decembra 2016. sprovedeno je i istraživanje o okviru za djelovanje NVO na lokalnom nivou. Cilj ovog istraživanja je praćenje implementacije regulative kojom se uređuje saradnja između lokalnih samouprava i nevladinih organizacija, kao i javnost i transparentnost rada lokalnih samouprava tokom 2015. i prve polovine 2016. godine. Takođe, istraživanje sadrži informacije o stavovima predstavnika nevladinih organizacija i lokalnih samouprava, odnosno ocjene stepena njihovog zadovoljstva realizacijom svakog od zakonom propisanih oblika saradnje: informisanja, konsultovanja, učešća NVO predstavnika u radu radnih grupa/tijela, organizovanja zajedničkih događaja, finansiranja projekata, kao i obezbjeđivanja uslova za rad NVO. Istraživanje je takođe bilo fokusirano i na javnost i transparentnost rada lokalnih samouprava, jer je upravo ispunjenost ovih principa preduslov za djelovanje NVO i obavljanje njihovih funkcija na lokalnom nivou, kao i za saradnju sa lokalnom samoupravom. Cilj istraživanja bio je i analiza problema koji su prisutni u saradnji lokalne samouprave i nevladinih organizacija, kao i u samom radu lokalne samouprave i pronalaženje jasnih i direktnih načina za prevazilaženje postojećih problema.



Izvještaj o okviru za djelovanje NVO na lokalnom nivou možete pronaći na linku <http://www.crnvo.me/crnvo-publikacije/crnvo-publikacije>

Organizovanje završne konferencije „Lokalno.Odgovorno.Transparentno“

Konferencija je organizovana 7. Jula 2017. godine u Podgorici. Cilj konferencije bio je upoznavanje predstavnika lokalnih samouprava, nevladinog sektora, organa državne uprave, kao i cijelokupne crnogorske javnosti sa postojećim ambijentom za djelovanje NVO na lokalnom nivou, kao i sa ispunjenošću principa dobrog upravljanja u lokalnim samoupravama.

Učesnici konferencije su imali priliku da sa predsjednicima crnogorskih opština i nevladinih organizacija, kao i resornog ministarstva diskutuju o stanju u oblasti saradnje opština i civilnog društva, kao i transparentnosti i odgovornosti lokalnih samouprava. Takođe, na konferenciji su predstavljeni glavni izazovi na ovom polju i perspektive za kreiranje podsticajnog okruženja za saradnju lokalnih vlasti i civilnog sektora, kako bi se efikasnije rešavali problemi na lokalnom nivou.

Konferenciju su otvorili potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, g-din Zoran Pažin, šef Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori, g-din Aivo Orav i izvršna direktorka CRNVO-a, g-đa Ana Novaković.

GLOBALNI RAZVOJ I ULOGA OCD ZAPADNOG BALKAN



**Donator: Austrijska razvojna agencija
ADA 32, 290.00 eura**

Projekt „Globalni razvoj i uloga OCD Zapadnog Balkana“ implementirala je austrijska razvojna i humanitarna organizacija „Horizont 3000-Österreichische Organisation für Entwicklungszusammenarbeit“, zajedno sa partnerskim organizacijama iz Hrvatske, Srbije, Makedonije, Albanije, Slovenije i Crne Gore. Projekat je realizovan u periodu od oktobra 2015. do septembra 2017. godine. Projekat je imao za cilj da osnaži i mobilise organizacije civilnog društva za zajedničko djelovanje na jačanju svijesti u državama kandidatima za ulazak u Evropsku uniju o važnosti obrazovanja o razvojnoj pomoći i uključivanju u međunarodne razvojne politike. Centar za razvoj nevladinih organizacija, partnerska organizacija u Crnoj Gori, je u okviru projekta organizovao seriju događaja i učestvovao u pripremi radova na temu razvojne saradnje i humanitarne pomoći.

U okviru projekta organizovano je više nacionalnih sastanaka koji su imali za cilj da obezbjede pravovremeno informisanje nevladinih organizacija o međunarodnoj razvojnoj saradnji i globalnom obrazovanju, njihovo osnaživanje za aktivno učešće u formulisanju politike međunarodne razvojne saradnje Crne Gore, te da pokrenu debate u ovoj oblasti, kao i da podignu svijest predstavnika nevladinih organizacija i nadležnih institucija o važnosti ove teme.

Prilikom procesa pristupanja EU Crna Gora će morati da uskladi svoje zakonodavstvo sa pravnim okvirom Evropske Unije, koje se, između ostalog, u okviru poglavlja 30 - Spoljni odnosi, odnose i na usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u oblasti razvojne politike i humanitarne pomoći sa zakonodavstvom EU, te obezbijedivanje kapaciteta za učešće u EU razvojnim politikama. Tom prilikom će se Crna gora obavezati da promeni svoju ulogu od primaoca razvojne pomoći do davaoca razvojne pomoći.

Centar za razvoj nevladinih organizacija je učestvovao kao partner u izradi tri publikacije – „Uključivanje organizacija civilnog društva zapadnog Balkana u ostvarivanje ciljeva održivog razvoja“, zatim „Stvaranje podsticajnog okruženja za doprinos civilnog društva globalnom razvoju“ kao i “Studija slučaja u Crnoj Gori“. Publikacije možete preuzeti na ovom linku:

<http://www.crnvo.me/program-za-razvoj-filantropije-i-dop/globalni-razvoj-i-uloga-ocd-zapadnog-balkana>

CIVILNO DRUŠTVO ZA POČETNIKE II

**DONATOR: Vlada Crne Gore,
Ministarstvo finansija, Komisija za
raspodjelu dijela prihoda do igara na
sreću, 11 980 eur**

Centar za razvoj nevladinih organizacija je u period od avgusta 2016. do avgusta 2017. Godine, u okviru raspdjeli dijela prihoda do igara na sreću za 2016. godinu, realizovao projekat "Civilno društvo za početnike II". Opšti cilj projekta bio je povećati stepen uključenosti mladih u rad i djelovanje civilnog društva u Crnoj Gori. Projektne aktivnosti su bile namjenjene mladima od 18-29 godina, srednjoškolce, studente i dijelom članove omladinskih nevladinih organizacija.

Rezultati projektnih aktivnosti imali su indirekstan uticaj na sve mlade u Crnoj Gori kroz podsticanje njihovog učešća, na nevladin sektor kroz jačanje kapaciteta njegovog važnog dijela-omladinskih organizacija, ali i na sve građane i građanke Crne Gore kroz promociju građanske participacije koja doprinosi poboljšanju procesa demokratizacije.

Specifični cilj projekta bio je povećano znanje mladih ljudi o civilnom društvu i modelima uključivanja u društvene procese.

Glavne projektne aktivnosti

U okviru projekta realizovana je Škola civilnog društva. Program škole je realizovan kroz dva modula. Prvi modul bio je organizovan u vidu petodnevног treninga. U okviru ovog modula trening su pohađali mladi od 18 do 29 godina iz svih regiona Crne Gore. Predavanja su obuhvatala teorijska predavanja, ali i interaktivne radionice, te uključila prostor za diskusiju i grupni rad. Prvi modul je bio podijeljen na pet cjelina od kojih je svaki uključivao nekoliko tema, grupisanih po srodnosti oblasti. Polaznici škole su imali priliku da se u poznaju sa konceptom i važnošću civilnog društva, civilnim društvom u Crnoj Gori, ulogom civilnog društva u procesu evropskih integracija, ali i da dobiju uvid u civilno društvo iz ugla predstavnika Parlamenta, Vlade i biznis sektora. Poseban segment bio je posvećen predstavljanju važnosti građanskog aktivizma i volonterizma, kao i predstavljanje mogućnosti za uključivanje mladih u društvene procese.

Dan I: Ideja civilnog društva

Tema prvog dana treninga bio je da polaznicima predstavi teorijski okvir koncepta civilnog društva, različita shvatanja tog pojma u smislu širine aktera koji zapravo spadaju u civilno društvo. Koji su zadaci civilnog društva? Kako civilno društvo doprinosi razvoju cjelokupnog društva? Koji su to nužni predulovi za postojanje aktivnog civilnog društva? Ovaj trening je težio da polaznicima predstavi mogućnosti na koje civilno društvo može da djeluje, pitanja na koja može da utiče, ali i i da definiše njegov opseg djelovanja.

Dan II: Uključivanje građana u proces donošenja odluka

Ovaj trening imao je za cilj da pruži uvid u praktično djelovanje civilnog društva. Trening na temu Civilno društvo i javne politike je uključio predstavljanje različitih načina učešća civilnog društva u procesima donošenja odluka. Bavio se ambivalentom ulogom civilnog društva u smislu da mora sarađivati sa državnim organima ukoliko želi postići neku promjenu i uticati na aktuelne javne politike, ali i po svojoj prirodi istovremeno mora kritikovati i djelovati kao korektivni faktor vlasti. Ovaj trening imao je i za cilj da predstavi poziciju civilnog društva u odnosu na tri strukture vlasti –zakonodavnu, izvršnu, sudsku. U tom kontekstu, predavanje je podrazumijevalo odnos civilnog društva i Vlade, Parlamenta, ali i lokalnih samouprava.

Dan III: Civilno društvo u praksi

Ovaj trening uključio je prenošenje iskustava istaknutih predstavnika civilnog društva. Cilj ove sesije bio je da polaznici vide kako to u praksi funkcioniše jedna nevladina organizacija, da se upoznaju sa njenim aktivnostima, ali i da razmijene mišljenja sa njenim predstavnicima. U okviru treninga predstavljen je rad dvije nevladine organizacije, jedne sa dugogodišnjim iskustvom rada, te jedne lokalne omladinske aktivističke NVO. Ovaj trening težio je da polaznicima pruži teorijsku osnovu pojma „građanin“ i „građanski aktivizam“.

Ovaj modul predstavio je različite modele građanskog aktivizma i različite načine na koje pojedinci mogu učestvovati u društvenim procesima u svojoj zajednici. Naročita pažnja bila je posvećena korišćenju razvoja tehnologije i internet alata koji u velikoj je mjeri olakšavaju mobilizaciju građana, ali i kreiraju nove izazove za civilno društvo.

Dan IV: Civilno društvo u zaštiti ljudskih prava i Biznis sektor i civilno društvo-potencijali za saradnju

U okviru prvog dijela polaznici škole su upoznati sa mogućnostima uticaja organizacija civilnog društva u zaštiti ljudskih prava, kao i sa konkretnim aktivnostima koji su predhodnom periodu realizovani u ovoj oblasti.

Drugi dio uključio je posjetu jednoj od državnih institucija koja njeguje praksu saradnje sa civilnim društvom - posjeta Ombudsmenu. Zvaničnici te institucije osim svog rada predstavili su polaznicima načine na koje oni sarađuju sa civilnim društvom i predstavili neke od pozitivnih primjera saradnje. Cilj ove bio je da se radna atmosfera iz konferencijske sale, na jedan dan prebací na teren, kako bi polaznici na konkretnim primjerima osjetili praktičan rad civilnog sektora.

U okviru predavanja Biznis sektor i građansko društvo-potencijali za saradnju, predstavljene su mogućnosti za uspostavljanje i unapređenje saradnje. U okviru treninga težište je bilo na praktičnom radu u okviru kojeg su polaznici škole radili na razvijanju konkretnih ideja za saradnju sa biznis sektorom.

Biznis sektor i civilno društvo-potencijali za saradnju - Ovaj dio treninga imao je za cilj da polaznicima predstavi civilno društvo u kontekstu razvoja novih događaja. Sve intenzivniji procesi globalizacije, sve intenzivnije međusektorsko povezivanje koje prevaziđa nacionalne granice nameću i nove oblike djelovanja civilnog društva.

Dan V: Civilno društvo u procesu evropskih integracija

Ovaj trening uključio je predavanja kroz koja se pokušao dati odgovor učesnicima na poziciju nevladinih organizacija u procesu evropskih integracija, kao i perspektive i izazove sa kojim se suočavaju u svom djelovanju u tom polju, naročito imajući u vidu veliki broj nadnacionalnih organizacija. Posebno pažnja je posvećena kontekstu odnosa na balkanu i trenutne političke situacije u kojoj je dominantan politički cilj, pridruživanje Evropskoj uniji, nameće organizacijama civilnog društva temu evropskih integracija.

U okviru ovog segmenta šole, organizovan je razgovor sa ambasadorima. Polaznici škole su imali priliku da razgovaraju sa Njegovom ekselencijom Mitjom Močnikom, Ambasadorom Slovenije u Crnoj Gori i gospodom Milicom Serdarević, zamjenicom Ambasadora Slovačke u Crnoj Gori.

Objavljivanje zbornika radova polaznika Škole

Polaznici škole, ali i mlađi koji nisu direkto bili uključeni u realizaciju projekta imali su priliku raditi na tekstovima/esejima na teme koje se tiču civilnog društva i aktivnog građanstva, ali i na teme koje su polaznici prepoznali kao važne za mlade u Crnoj Gori. Cilj Zbornika radova bio je da obezbijedi prostor mladima da iznesu svoje stavove o civilnom društvu, građanskom aktivizmu, razvoju demokratije u Crnoj Gori, stanju u oblasti ljudskih prava, procesu evropske integracije, učescu mlađih u političkom životu Crne Gore. Najbolji radovi objavljeni u zborniku radova. Zbornik je štampan u 100 primjeraka a online izdanje zbornika distribuirano je putem mejling lista i društvenih mreža.



Drugi modul bio je organizovan u vidu trodnevног treninga koji je učesnicima omogućio sticanje konkretnih znanja potrebnih za izradu prijedloga projekata. Ovaj modul uključio je rad na konkretnim projektnim idejama kroz sve segmente aplikacione forme i obuhvatio je sljedeće teme: Projektni ciklus; Analiza potreba; Logika intervencije; Obrazloženje problema; Ciljevi i podciljevi projekta; Aktivnosti projekta; Budžet projekta; Održivost projekta i Monitoring i evaluacija projekta. Realizacijom ove obuke, polaznici su stekli zaokružen set znanja i vještina neophodnih za razumjevanje koncepta civilnog društva i uspješno djelovanje u civilnom sektoru.

“NEKA SE TVOJ GLAS ČUJE”

Donator: Ambasade Kraljevine Holandije u Beogradu, 39,910.00 EU

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) je period od oktobra 2016. do novembra 2017. godine realizovao je projekata "Neka se čuje i tvoj glas", uz podršku Ambasade Kraljevine Holandije u Beogradu. Projekat je realizovan u saradnji sa Agencijom za sprječavanje korupcije.

Projekat je imao za cilj stvaranje povoljnog okruženja za zaštitu zviždača u Crnoj Gori, kroz povećanje stepena znanja svih aktera u društvu, kako o zakonskim rješenjima vezanim za zaštitu zviždača u okviru Zakona o sprečavanju korupcije, tako i o značaju institucije zviždača za borbu protiv korupcije i demokratizaciju društva, što je ujedno bio i specifični cilj projekta.

Glavne aktivnosti projekta

Realizacija javne kampanje u cilju promovisanja uloge zviždača u borbi protiv korupcije

Kampanja je imala za cilj informiše i edukuje građane o potrebi i mogućnostima za pružanje podrške zviždačima, te da smanji predrasude i stereotipe koji se vezuju za zviždače. Pored ovoga, kampanja je imala za cilj i da ohrabri zaposlene u javnom i privatnom sektoru da prijave korupciju. Za potrebe javne kampanje, koja je trajala tri mjeseca, bili su kreirani promotivni video spotovi, radio reklama i bilbord.

Promotivni materijal kreiran za potrebe kampanje, možete pogledati na sljedećim linkovima:

<https://www.youtube.com/watch?v=1mwFwBM8rag>
<https://www.youtube.com/watch?v=bJPjDj2Im8>
<https://www.youtube.com/watch?v=mpYtQ8q60yM>
<https://www.youtube.com/watch?v=HNoFE5-N4Ds>

Provođenje istraživanja: Informisanost građana/ki o zviždačima i motivacija da se prijavi korupcija

Istraživanje je provedeno tokom marta 2017. Godine, na uzorku od 1017 ispitanika. Cilj istraživanja javnog mnjenja bio je utvrditi percepciju, informisanost, stavove i iskustva građana, sa posebnim akcentom na zaposlene u javnom i privatnom sektoru, vezanih za pojma

zviždač”, zkonski okvir za zaštitu zviždača, te motivisanost zaposlenih da prijave ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Istraživanje je obuhvatilo dvije povezane cjeline, prva se odnosila na informisanost i percepciju značaja zviždača u društvu, a drugi na percepciju i stavove vezane za korupciju, kao i motivaciju da se ukaže na korupciju. Ovo je bilo prvo istraživanje ovog tipa u Crnoj Gori, jer do sada nijesu postojali podaci o stavovima građana o zviždačima. Naš cilj bio je da u ovoj oblasti stvorimo polaznu osnovu i na bazi preciznih podataka razvijamo dalji dijalog o zviždačima u Crnoj Gori.

Istraživanje Informisanost gražana/ki o zviždačima i motivacija da se prijavi korupcija možete preuzeti ovdje.

Organizovanje obuka za zaposlene u javnom sektoru

U okviru projekta realizovane su tri obuke za lica koja su u organima vlasti određena za postupanje po prijavama zviždača u javnom sektoru. Predavanja za zaposlene u javnom sektoru organizovana su s ciljem povećanja znanja zaposlenih u javnom sektoru o zaštiti zviždača u Crnoj Gori, njihovom značaju u borbi protiv korupcije, kao i o najboljim praksama u ovoj oblasti. Obuka je imala za cilj da se lica koja su u organima vlasti određena za postupanje po prijavama zviždača oposobe za vođenje postupka po prijavama, da se upoznaju sa dužnostima kao i obavezama organa vlasti na koje se prijava odnosi.

Kroz program obuke prošla su 62 predstavnika ministarstava i drugih državnih institucija, koji su određeni za postupanje po prijavama zviždača. Sva predavanja su organizovana i realizovana u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije, Odsjekom za postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača. Obuke su bile podijeljene na dva dijela. Prvi dio je bio fokusiran na značaj i ulogu zviždača i najboljih praksi u oblasti njihove zaštite u regionu i Evropi. U drugom dijelu predavanja državni službenici su bili detaljno upoznati sa zakonskim okvirom i procedurama u ovoj oblasti koje su utvrđene Zakonom o sprječavanju korupcije, kao i iskustvima Agencije u postupanju po prijavama zviždača.



Organizovanje obuke za zaposlene u privatnom sektoru

U okviru projekta realizovana je obuka za lica koja su određena za postupanje po prijavama zviždača u privatnom sektoru.

Predavanja za zaposlene u privatnom sektoru organizovana su s ciljem povećanja znanja zaposlenih o zaštiti zviždača u Crnoj Gori, njihovom značaju u borbi protiv korupcije, kao i o najboljim praksama u ovoj oblasti. Obuka je imala za cilj da se lica koja su u privatnim kompanijama određena za postupanje po prijavama zviždača osposobe za vođenje postupka po prijavama, da se upoznaju sa dužnostima kao i obavezama kao i dužnostima nadležnih organa u preduzećima u slučajevima podnošenja navedenih prijava.

Kroz program obuke prošlo je 17 predstavnika privatnih kompanija, koji su određeni za postupanje po prijavama zviždača, ali i zaposleni koja nisu određena za postupanje po prijavama zviždača, obzirom da ova zakonska odredba još uvije nije na adekvatan način implementirana. Polaznici su bili predstavnici privrednih društava koja su veliki poreski obveznici, s akcentom na privredna društva iz bankarskog i sektora osiguranja. Sva predavanja su organizovana i realizovana u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije, Odsjekom za postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača. Obuka je bila podijeljena na dva dijela. Prvi dio je bio fokusiran na značaj i ulogu zviždača i najboljih praksi u oblasti njihove zaštite u regionu i Evropi. U drugom dijelu predavanja polaznici obuke su bili detaljno upoznati sa zakonskim okvirom i procedurama u ovoj oblasti koje su utvrđene Zakonom o sprječavanju korupcije, kao i iskustvima Agencije u postupanju po prijavama zviždača, kao i obavezama lica određenih za prijem i postupanje po prijavama zviždača, te o pravima i obavezama zviždača. U okviru obuke organizovana je interaktivna radionica, a učesnici su imali priliku da kroz praktični rad saznaju više o konkretnom postupku.

Organizovanje obuke za predstavnike medija

Obuka je organizovana u cilju povećanja znanja predstavnika medija o konceptu zaštite zviždača, njihovim pravima i ulozi u borbi protiv korupcije, kao i značaju saradnje medija i zviždača. Obuci su prisustvovali predstavnici 7 medija.

Predavanje je realizovano u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije, Odsjekom za postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača. Predavanje je bilo posvećeno sljedećim temama: zakonski okvir i procedure u ovoj oblasti koje su utvrđene Zakonom o sprječavanju korupcije, kanalima izvještavanja i njihovom funkcionisanju u praksi, kao prava i obaveze zviždača u Crnoj Gori. Fokus obuke bio je usmjerjen na otvaranju kanala saradnje medija, državnih institucija i nevladinih organizacija koje se bave ovom temom i važnošću ove saradnje u borbi protiv korupcije i zaštiti zviždača.

Organizovanje tri obuke za predstavnike lokalne samouprave i nevladine organizacije u centralnom, sjevernom i južnom region Crne Gore

U okviru projekta realizovane su tri obuke za lica koja su u organima lokalne samouprave određena za postupanje po prijavama zviždača, te za lokalne nevladine organizacije.

Predavanja za zaposlene u organima lokalne samouprave i lokalne nevladine organizacije organizovana su s ciljem povećanja znanja o zaštiti zviždača u Crnoj Gori, njihovom značaju u borbi protiv korupcije, kao i o najboljim praksama u ovoj oblasti. Obuka je imala za cilj da se lica koja su u organima lokalne samouprave određena za postupanje po prijavama zviždača osposobe za vođenje postupka po prijavama, da se upoznaju sa dužnostima kao i obavezama organa vlasti na koje se prijava odnosi.

Kroz program obuke prošla su 67 predstavnika lokalne samouprave iz svih opština u Crnoj Gori, koji su određeni za postupanje po prijavama zviždača. Sva predavanja su organizovana i realizovana u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije, Odsjekom za postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača. Obuke su bile podijeljene na dva dijela. Prvi dio je bio fokusiran na značaj i ulogu zviždača i najboljih praksi u oblasti njihove zaštite u regionu i Evropi. U drugom dijelu predavanja državni službenici su bili detaljno upoznati sa zakonskim okvirom i procedurama u ovoj oblasti koje su utvrđene Zakonom o sprječavanju korupcije, kao i iskustvima Agencije u postupanju po prijavama zviždača, kao i obavezama lica određenih za prijem i postupanje po prijavama zviždača, te o pravima i obavezama zviždača. U okviru obuke organizovana je interaktivna radionica, a učesnici su imali priliku da kroz praktični rad saznaju više o konkretnom postupku.

Organizacija okruglog stola „Zaštita zviždača u Crnoj Gori i zemljama regionala“

Okrugli sto je realizovan kao završna aktivnost u okviru projekata "Neka se čuje i tvoj glas", sa ciljem predstavljanja svih rezultata i nalaza projekta, ali i razmjene regionalnih i nacionalnih iskustava. Okrugli sto, na kojem je učešće uzelo 40 učesnika, bio je posvećen osvrtu na dosadašnju primjenu zakona koji regulišu zaštitu zviždača u Crnoj Gori i regionalu. Poseban segment bio je posvećen predstavljanju primjera iz prakse, odnosno dosadašnjih iskustva zviždača iz Crne Gore i regionala. Pored ovoga, okrugli sto je predstavljao priliku da svi relevantni akteri iz Crne Gore i regionala razmjene iskustva i mišljenja o ključnim izazovima u pogledu zaštite zviždača na ovim prostorima i eventualnom unaprijedjenju zakonskih rješenja u ovoj oblasti.

OSNAŽIVANJE SOCIJALNIH PREDUZEĆA U CRNOJ GORI

DONATOR: Ambasada Sjedinjenih Američkih država u Crnoj Gori
Demokratska komisija za dodjelu malih grantova, \$ 24,924.37

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), je u period od oktobra 2016. do decembra 2017. godine, realizovao projekt „Osnaživanje socijalnih preduzeća u Crnoj Gori“. Projekat je realizovan uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih država u Crnoj Gori.

Projekat je bio usmjeren na osnaživanje socijalnih preduzeća koja zapošljavaju žene i teže zapošljive kategorije i imao je za cilj da doprinese njihovom ekonomskom osnaživanju i sveobuhvatnijem socijalnom uključivanju. U realizaciju projekta bilo je uključeno deset nevladinih organizacija iz Podgorice, Nikšića, Bijelog Polja, Pljevalja i Petnjice koje, kroz svoje privredne aktivnosti, zapošljavaju žene žrtve nasilja, romsku populaciju, osobe sa invaliditetom, kao i teže zapošljivu kategoriju žena iz ruralnih područja. Ove organizacije predstavljaju ujedno i primjer dobre prakse ekonomskog jačanja žena u Crnoj Gori, kao i uspostavljanja održivog modela za ekonomsko osnaživanje teže zapošljivih kategorija.

Glavne aktivnosti projekta

Ažuriranje analiza potreba socijalnih preduzeća

Polazeći od činjenice da se bez detaljnog uvida u potrebe socijalnih preduzeća ne može kreirati adekvatan normativni i strateški okvir za razvoj socijalnog preduzetništva, te da je u predhodnom periodu CRNVO pripremio prvu analizu potreba socijalnih preduzeća u Crnoj Gori, u okviru projekta Osnaživanje socijalnih preduzeća u Crnoj Gori, pripremljena ažurirana analiza. Za potrebe izrade ove analize kreiran je upitnik koji je proslijeđen svim identifikovanim socijalnim preduzećima.

Ažuriranu analizu potreba socijalnih preduzeća možete preuzeti ovdje:

Program jačanja kapaciteta i mentoring program za 10 socijalnih preduzeća koje vode i zapošljavaju žene

U okvir projekta je realizovan program obuke "Obrazovanje za socijalnu ekonomiju i socijalno preduzetništvo". Program jačanja kapaciteta pohađale su predstavnice 10 nevlainih organizacija: SOS telefon za žene žrtve nasilja Nikšić, Bona Fide, Dorra, Centar za seoski razvoj, Udržanje roditelja djece i omladine sa smetnjama u razvoju - Pružite nam šansu, Udržanje za pomić licima ometenim u psihofizičkom razvoju - Status, Udržanje paraplegičara Bijelo polje i Mojkovac - Zlatne ruke, Digitalna štamparija Zračak Nade, Help-Hilfe, Mreža za adukaciju i razvoj servisa podrške OSI. Sve organizacije koje su bile uključene u realizaciju projekta kroz svoje privredne aktivnosti, zapošljavaju žene žrtve nasilja, romsku populaciju, osobe sa invaliditetom, kao i teže zapošljivu kategoriju žena iz ruralnih područja. U cilju prenošenja iskustava iz EU i najsavremenijih trendova u oblasti djelovanja socijalnih preduzeća za realizaciju obuke angažovali smo predavače iz Slovenije.

Program obuke je bio koncipiran na osnovu imputa koje dostavile organizacije koje su bile polaznice obuke i zasnivao se na iskazanim potrebama socijalnih preduzeća i obuhvatio je sljedeće oblasti: finansijsko poslovanje socijalnih preduzeća, prepostavke djelovanja socijalnog preduzeća, rad na područjima proizvodnje i usluga organizovan za marginalizovane grupe, upravljanje finansijama u socijalnim preduzećima, koncept Crowdfundinga itd.

Uspostavljanje kontakata između socijalnih preduzeća i Yunus Social Business Balkans, Impact Hub Vienna itd.

Tokom realizacije ove aktivnosti projektni tim CRNVO uspostavio je kontakt sa Yunus Social Business Balkans, relevantnom međunarodnom organizacijom koja je aktivno uključena u razvoj socijalnog preduzetništva. Ova organizacija je upoznata sa svim aktivnostima crnogorskih socijalnih preduzeća, posebno sa proizvodima i uslugama onih organizacija koje su bile uključene u projekat s ciljem uspostavljanja saradnje i mogućnosti za uključivanje socijalnih preduzeća iz Crne Gore u programe podrške koju Yunus fondacija nudi socijalnim preduzećima. U skladu sa ovim ciljem, Yunus Social Business Balkans je upoznat sa svim aktivnostima projekta i informisani su o svim aktivnostima socijalnih preduzeća u Crnoj Gori.

Organizovanje sastanka između socijalnih preduzeća i predstavnika društveno odgovornih kompanija u Crnoj Gori

Cilj održavanja sastanka jeste predstavljanje projekta i prizvoda socijalnih preduzeća predstavnicama kompanija koje su u zajednici prepoznate po svojim društveno odgovornim aktivnostima i diskusije na temu mogućnosti podrške i podsticanja socijalnog preduzetništva kao održivog modela za ekonomsko osnaživanje zajednice. Sastanak je organizovan u saradnji sa Američkom privrednom komorom.

Organizovanje sastanka između socijalnih preduzeća i relevantnih aktera na lokalnom nivou U okviru ove aktivnosti organizovana su tri sastanka sa predstvincima lokalne samouprave i drugih relevantnih aktera na lokalnom nivo (zavod za zapošljavanje, opštinske turističke organizacije, sekretarijati za razvoj malog i srednjeg preduzetništva). Sastanci su organizovani u Andrijevici, Nikšiću i Podgorici.

Cilj održavanja sastanka jeste predstavljanje projekta i prizvoda socijalnih preduzeća predstavnicama relevantnih institucija i diskusija na temu mogućnosti podrške i podsticanja socijalnog preduzetništva kao održivog modela za ekonomsko osnaživanje zajednice, te postizanja održivosti aktera civilnog društva.

Izrada sajta za socijalna preduzeća

Projekta aktivnost je bila usmjerena na povećanje vidljivosti i promociju socijalnih preduzeća u Crnoj Gori. U realizaciji ove aktivnosti angažovanja je marketinška agencija koja je obezbijedila podršku kako bi se stvorila najbolja moguća web platforma koja odgovara modernim standardima i koja će osigurati vidljivost, ali i djelovati kao komunikacijski kanal za socijalna preduzeća i društveno odgovorne kompanije. Savremena web platforma www.proizvodise.me, na kojoj su predstavljeni proizvodi i usluge svih socijalnih preduzeće koji su učestvovali u projektu, pokrenuta je u junu 2017. godine, sa ciljem da osigura buduću vidljivost i održivost socijalnih preduzeća u Crnoj Gori.

Izrada promotivnog materijala za socijalna prduzeća

Imajući u vidu da je nedostatak vidljivosti socijalnih preduzeća identifikovan kao jedna od većih prepreka za održivost socijalnih preduzeća u Crnoj Gori, posebna pažnja je bila usmjerena na kreiranje savremenih sredstava promocije i komunikacije sa potencijalnim korisnicima prizvoda i usluga socijalnih preduzeća. Promotivni materijal koja je pripremljen u okviru projekta ima ulogu informisanja i promocije socijalnih preduzeća, ali što je još važnije, za izgradnju cjelovite slike o potencijalima socijalne ekonomije u Crnoj Gori.

Promotivna kampanja o socijalnom preduzetništvu i socijalnoj ekonomiji u Crnoj Gori

U okviru seta aktivnosti koje su imale za cilj da osiguraju promociju koncepta socijalne ekonomije realizovana je kampanja koja je uključivala je kreiranje promotivnog videa u cilju promovisanja koncepta socijalnog preduzetništva i najboljih praksi socijalnih preduzeća. Promotivna kampanja je sprovedena tromesečnim intenzivnim prikazivanjem animiranog video spota na društvenim mrežama i pretraživačima, Facebooku, YouTubeu, Googleovom kanalu i Twitteru. Animaciju koja je pripremljena u cilju promocije socijalne ekonomije može se naći na: <https://www.youtube.com/watch?v=zbpDnsMH8U8&t=8s>

Forum socijalnih preduzeća

Forum predstavljao je završnu aktivnost projekta „Osnaživanje socijalnih preduzeća u Crnoj Gori“. Cilj održavanja Foruma socijalnih preduzeća bio je predstavljanje projekta, socijalnih preduzeća koja su aktivno učestvovala u implementaciji aktivnosti i potencijala socijalne ekonomije u Crnoj Gori, kao i nove platforme za promociju proizvoda socijalne ekonomije u Crnoj Gori ProizvodiSE.me, predstavnicama relevantnih institucija i organizacija. Cilj Foruma je takođe i diskusija na temu mogućnosti podrške i podsticanja socijalnog preduzetništva kao održivog modela za ekonomsko osnaživanje zajednice, te postizanja održivosti aktera civilnog društva.



MOJA ZAJEDNICA SNAŽNA ZAJEDNICA

Donator: Evropska unija - 221.598,94 eura

Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) je u septembru 2017.godine zapčeo realizaciju projekta „Moja zajednica-Snažna zajednica!“. Projekat je finansiran od strane Evropske unije posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, u okviru IPA programa za razvoj civilnog društva 2016 -Civil Society Facility Programme 2016, Montenegro. Opšti cilj projekta je da osnaži organizacije civilnog društva (OCD) da doprinesu socijalnom, ekonomskom i političkom razvoju lokalne zajednice u Crnoj Gori. Specifični cilj projekta je unaprijeđeno učešće OCD-a kao nezavisnih, stručnih aktera u procesu donošenja odluka i kreiranju lokalnih politika.

Rezultati koji će biti ostvareni realizacijom ovog projekta su:

- Unaprijeđen pravni okvir za veće učešće OCD-a u donošenju odluka na lokalnom nivou, u skladu sa najboljim EU praksama i standardima;
- Osnaženi kapaciteti OCD-a za zastupanje građanskih potreba i transparentnošću i odgovornošću lokalnih samouprava;
- Poboljšan kvalitet rada, produkata i usluga lokalnih NVO u skladu sa ISO standardom 9001.

Partneri na ovom projektu su NVO Aktiva zona iz Prijestonice Cetinje i Udruženje za razvoj civilnog društva iz Bijelog Polja. Saradnici su: Ministarstvo javne uprave, Zajednica opština Crne Gore, Prijestonica Cetinje, Opština Bijelo Polje.

Direktne ciljne grupe su: lokalne nevladine organizacije (70), lokalni službenici (40), 40 odbornika iz 2 lokalne samouprave.

Ključne projektne aktivnosti su:

- Organizovanje prethodnih konsultacija sa lokalnim službenicima, NVO i građanima u cilju izradu lokalne legislative koja reguliše učešće građana i NVO u donošenju odluka;
- Organizovanje dvije dvodnevne radionice za 40 lokalnih službenika o aktima koji regulišu učešće građana i NVO na lokalnom nivou
- Organizovanje tri dvodnevne radionice za predstavnike lokalnih NVO o aktima koji regulišu učešće građana i NVO na lokalnom nivou;

- Organizovanje tri foruma sa građanima iz tri crnogorske regije o aktima koji regulišu učešće građana u donošenju odluka;
- Formiranje i rad radne grupe na kreiranju modela akata koji regulišu učešće građana i NVO u donošenju odluka i saradnju sa NVO na lokalnom nivou;
- Pilotiranje usvajanja modela u opština Bijelo Polje i Cetinje;
- Organizovanje Re-granting procedure : Dodjela grantova za projekte lokalnih NVO na teme učešća NVO i građana u radu lokalne samouprave, transparentnost i odgovornost na lokalnom nivou (Program Moja zajednica – Snažna zajednica);
- Organizovanje tri informativne sesije o grant pozivu „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“ u tri crnogorske regije za lokalne NVO;
- Organizovanje selekcione procedure pristiglih aplikacija na grant poziv „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“;
- Organizovanje ceremonije dodjele ugovora sa dobitnicima grantova u okviru grant poziva „Tvoja zajednica-Snažna zajednica“;
- Organizovanje programa izgradnje kapaciteta za NVO-korisnike grantova u okviru poziva „Moja zajednica-Snažna zajednica“ o javnom zastupanju, strateskom planiranju i organizacionom menadžmentu, upravljanje projektima, komunikacijama i PR;
- Promocija ISO standarda za predstavnike NVO i organizovanje procesa ISO standardizacije za 3 NVO –korisnike malih grantova u okviru grant programa „Moja zajednica-Snažna zajednica“

Aktivnosti sprovedene u 2017

Organizovanje konsultacija sa lokalnim službenicima, NVO i građanima u cilju izradu lokalne legislative koja reguliše učešće građana i NVO u donošenju odluka;

U cilju diskusije o trenutnom stanju u oblasti učešća građana u donošenju odluka i transparentnosti lokalnih samouprava, funkcionisanju mehanizama za saradnju opština i nevladinih organizacija, kao i u cilju dobijanja inputa za kreiranje modela akata koji regulisu ove oblasti, CRNVO je u novembru 2017. organizovao tri konsultativne aktivnosti sa lokalnim službenicima, građanima i NVO. Konsultacije su organizovane u Tivtu, Podgorici i Beranama i na njima je učestvovalo 50 predstavnika opština, nevladinih organizacija i građana iz južnog, centralnog i sjevernog regiona.

Članstvo u radnim grupama

Savjet za razvoj i zaštitu lokalne samouprave Glavnog grada Podgorice



Predstavnica CRNVO- a, Lidija Knežević je članica je Savjeta za razvoj i zaštitu lokalne samouprave Glavnog grada Podgorice. Savjet za razvoj i zaštitu lokalnu samouprave ima pravo da državnim organima, organima lokalne samouprave i javnim službama, odnosno svim subjektima koji pripremaju, donose ili neposredno primjenjuju propise, podnosi prijedloge za unaprjeđenje i razvoj lokalne samouprave, podizanje nivoa kvaliteta javnih usluga, zaštitu Ustavom i zakonom utvrđenih prava i dužnosti, kao i zaštitu sloboda i prava lokalnog stanovništva. Savjet takođe ima mogućnost podnošenja inicijativa za ocjenu ustavnosti i zakonitosti akata kojim se uređuju položaj, prava i dužnosti Glavnog grada i gradskih opština, utvrđuju prava i slobode lokalnog stanovništva ili regulišu javne usluge. Savjet u svom radu postupa po sopstvenoj inicijativi, po prijedlogu državnih i lokalnih organa, po inicijativama građana, nevladinih organizacija, mjesnih zajednica i drugih subjekata koji smatraju da je propisom, drugim aktom ili radnjom državnog, odnosno organa i službe Glavnog grada ili gradske opštine povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo na lokalnu samoupravu, prava i slobode lokalnog stanovništva ili da se ne obezbjeđuje potreban obim i kvalitet javnih usluga. Savjet je u toku 2017. godine održao dvije sjednice na kojima je razmatrao i dao mišljenje o sljedećim aktima:

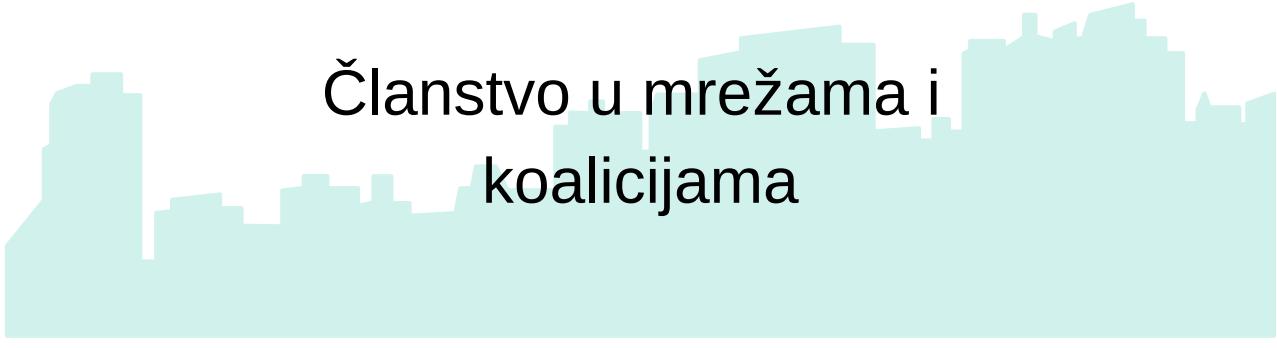
- Nacrtu zakona o lokalnoj samoupravi;
- Nacrtu odluke o izmjenama Odluke o komunalnim taksama;
- Nacrtu odluke o izmjenama i dopunama Odluke o saradnji i partnerstvu Glavnog grada i nevladinih organizacija;
- Nacrtu odluke o izmjenama i dopunama Odluke o učešću lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova.

Zajednički konsultativni odbor civilnog društva EU i Crne Gore (ZKO)



Radoš Mušović programski koordinator CRNVO-a član je Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva EU i Crne Gore (ZKO). Ovaj Odbor osnovan je u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Crne Gore. ZKO omogućava organizacijama civilnog društva obje strane da prate napredak Crne Gore ka Evropskoj uniji, kao i da usvoje preporuke za obazrivost Vlade Crne Gore i institucija Evropske unije. Odbor se sastaje dva puta godišnje jednom u Crnoj Gori a jednom u Briselu. U Budvi je održan dvodnevni sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva između Evropske unije i Crne Gore na kojem su predstavnici evropske i crnogorske delegacije razmatrali najvažnije teme iz politike javnog zdravlja i slobode kretanja robe, kao i stanja u civilnom društvu u Crnoj Gori.

Usvojena je Zajednička deklaracija sa konkretnim sugestijama i preporukama Vladu u cilju ispunjenja završnih mjerila u poglavljima koja obuhvataju oblast zdravstvene zaštite i slobode kretanja robe, koji su od posebnog značaja za kvalitet života svih crnogorskih građana/ki. ZKO je takođe pripremio niz preporuka za Vladu Crne Gore koje se tiču podrške civilnom sektoru i istakao potrebu za jednakim pristupom svim organizacijama civilnog društva.



Članstvo u mrežama i koalicijama

Mreži za društvenu odgovornost i Tehnički komitet za društvenu odgovornost

Centar za razvoj nevladinih organizacija član je Mreže za društvenu odgovornost. Cilj formiranja Mreže je promocija i podizanje svijesti preduzeća, organizacija civilnog društva, državne administracije i najšire javnosti o konceptu društveno odgovornog poslovanja kao jednog od mehanizama za održivi razvoj. Osim predstavnika/ca NVO, Mrežu čine i predstavnici/e državnih institucija, univerziteta i poslovnih asocijacija.

Koalicija "Saradnjom do cilja"

CRNVO član je Koalicije "Saradnjom do cilja". Koalicija NVO - Saradnjom do cilja zalaže se za unaprjeđenje okvira za razvoj i rad nevladinog sektora u Crnoj Gori, unaprjeđenje odnosa sa Vladom Crne Gore, lokalnom samupravom, Skupštinom Crne Gore i privrednim subjektima, kao i poboljšanje programske i finansijske transparentnosti rada nevladinog sektora. Koalicija trenutno broji više od sto nevladinih organizacija iz cijele Crne Gore.

Više o mreži možete naći na linku <http://www.saradnjomocilja.org/>

Balkanska mreža za razvoj civilnog društva (BCSDN)

Balkanska mreža za razvoj civilnog društva (BCSDN) - inicijativa organizacija koje se bave razvojem civilnog društva iz 9 balkanskih država, koje se angažuju za osnaživanje civilnog društva na Balkanu putem deljenja i razvojem lokalnih praksi i koncepata kao i osnaživanjem karaktera civilnog društva.

Više o mreži možete pronaći na linku <http://www.balkancsd.net/>

Koalicija za zaštitu zviždača Jugoistočne Evrope

Kao prva regionalna inicijativa ove vrste, Koalicija okuplja aktiviste, novinare i stručnjake kako bi ojačala zakonska prava za zviždače i podržala njihove napore za postizanje pravde. Organizacije iz 12 zemalja u regionu, posvećene promovisanju slobodnog izražavanja i borbe protiv korupcije, natjerale su ovaj savez da unaprijedi učešće građana i ljudska prava.

Mi radimo na jačanju javne svesti, informišući društvo o bitnim doprinosima zviždača da poboljšaju transparentnost i odgovornost u vladama i korporacijama.

Zajedno sa našim direktnim akcijama, Koalicija služi kao platforma za razmjenu stručnosti i znanja s nevladnim organizacijama, kreatorima politika, aktivistima, istraživačima i drugima. Takođe, koordiniramo sa medijima da istražimo i objavimo priče o zviždačima.

Više o mreži možete pronaći na linku <https://see-whistleblowing.org/the-coalition/>

VANPROJEKTNE AKTIVNOSTI



Civil Society Organisations
www.tacso.org



Centar za razvoj
nevladinih organizacija

This project is funded
by the European Union.



Sajam nevladinih organizacija EXPO 2017

TACSO kancelarija u Crnoj Gori i Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) organizovali su treći po redu NVO EXPO- Sajam nevladinih organizacija 2017 koji se ove godine održao 28. oktobra u Budvi na Jadranskom sajmu sa početkom od 10:00h.

Sajam predstavlja najveći događaj ove vrste u Crnoj Gori i imao je za cilj predstavljanje nevladinih organizacija i njihovih aktivnosti javnosti Crne Gore. Građani i građanke Crne Gore iz godine u godinu sve više vjeruju nevladnim organizacijama ali i odlučuju da se uključe u rad istih, bile to organizacije koje se bave zaštitom životne sredine ljudskim pravima, demokratizacijom, socijalnim i raznim drugim servisima, omladinom, pravima životinja, kulturom ili drugim temama.

U vremenima raznih kriza nevladin sektor je postao most između svih nas, mjesto gdje se naše razlike njeguju i cijene, kolektivni vid borbe za bolje i ljepše sutra. Stotine i stotine aktivista i aktivistkinja, svakodnevno vrijedno radi da bi poboljšali život u našim ulicama, gradovima i našoj zemlji. Zato su TACSO i Centar za razvoj nevladinih organizacija odlučili da im omoguće da se predstave na Sajmu nevladinih organizacija.



"Nezavisni Javni servis i tačka"

U Podgorici je u srijedu 27. decembra u 11.30 održan protestni performans ispred Skupštine Crne Gore povodom, napada i pritisaka na nezavisnost Radio-televizije Crne Gore.

Organizatori, među kojima su Centar za građansko obrazovanje (CGO), Centar za istraživanje i monitoring (CEMI), Centar za istraživačko novinarstvo (CIN CG), Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Institut alternativa (IA) i Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS) pozvali su građane i građanke da stanu u odbranu reformi koje su počele na Televiziji Crne Gore - prvih koraka u uređivačkoj nezavisnosti informativnog programa.

"Država Crna Gora, građani i građanke Crne Gore zasluzuju dobar i pošten javni servis. Godinama smo plaćali javni servis RTCG, a imali pristrasnu i partijsku TV," poručili su organizatori.

Većina članova Savjeta RTCG je u protekle dvije godine uspjela da pokrene proces promjena i otvoriti prostor za upravljanje i uređivanje RTCG na objektivniji način. Ipak od septembra 2017, DPS preko Agencije za sprječavanje korupcije (ASK) i većine u Administrativnom odboru Skupštine Crne Gore vodi postupke za razrješenje nepodobnih članova Savjeta i postavljanje podobnih. Ukoliko DPS nastavi sa urušavanjem RTCG, napominju, moguće je da Evropska unija zaustavi proces pregovora o članstvu Crne Gore u EU.

Nezavisni javni servis nas približava EU, partijski javni servis nas udaljava od Evropske unije. Odbrana nezavisnosti RTCG je odbrana procesa evropske integracije, interesa države Crne Gore i njenih građana i građanki. Dođite da promijenimo uobičajenu sliku o građanima i građankama koji čute i pasivno prihvataju štetne odluke vladajuće strukture.

Reagovanje na nacrt Strategije unaprijeđenja podsticajnog okruženja za djelovanje NVO 2018-2020

Nacrt Strategije unaprijeđenja podsticajnog okruženja za djelovanje NVO 2018-2020 ne sadrži jasne strateške pravce djelovanja Vlade u ovoj oblasti. Ovom dokumentu nedostaju ključne mјere kojima se može podstići razvoj NVO, i obezbijediti njihovo dalje neometano djelovanje i rad.

Nacrtom Strategije se, između ostalog, predlaže da se Savjet za razvoj NVO integriše u novoformirani Savjet za reformu javne uprave, koji prati realizaciju Strategije reforme javne uprave. Ovakav predlog je u suprotnosti sa potrebama nevladinog sektora i realnim stanjem odnosa izmedju Vlade i NVO. Integriranje svih pitanja od značaja za rad NVO u Savjet koji se primarno bavi reformom javne uprave onemogućio bi dovoljan i adekvatan prostor za raspravu o ovim pitanjima, te minimizirao prostor i uticaj NVO. Broj pitanja i tema na relaciji Vlade i NVO u Crnoj Gori i dalje zahtijeva postojanje posebnog tijela, koje će omogućiti redovnu razmjenu mišljenja i raspravu, te adekvatnu zastupljenost predstavnika NVO.

Vlada je opet propustila da definiše jasne mјere koje će omogućiti finansiјsku održivost NVO i smanjiti njihovu zavisnost od javnih fondova. To podrazumijeva razvoj filantropije, koji se u Strategiji minimalno predviđa, opet bez jasnog strateškog odredjenja.

Uz neubjedljivo obrazloženje, Vlada je izbjegla da definise politiku dodjele prostora i zemljišta u vlasništvu na korišćenje NVO. Potreba da se ovo pitanje adekvatno uredi, te propišu jasni uslovi dodjele prostora i zemljišta za NVO prepoznata je i u Izvjestaju Evropske Komisije za Crnu Goru iz 2016. Nedostatak transparentnih procedura u ovoj oblasti i dalje ostavlja otvoren prostor Vladi za diskreciono odlučivanje o tome kojoj će NVO ustupiti zemljište ili prostor, svakako u odnosu na njihovu političku podobnost.

Takodje, iako je Evropska komisija u istom Izještaju za Crnu Goru istakla da "izaziva zabrinutost i to da se nastavljaju kampanje blaćenja i pokušaji zastrašivanja određenih aktivista civilnog društva", Vlada i dalje nema nijedan strateški odgovor na ovo pitanje. Čak se ove pojave, koje i dalje traju, nisu ni konstatovale u Nacrtu Strategije, iako se direktno odnose na slobodu izražavanja aktivista NVO.

Još jednom, Vlada je pokazala da donosi strategiju radi strategije, a ne kako bi se konačno definisali strateški odgovori na brojna pitanja koja utiču na funkcionisanje NVO u Crnoj Gori. Nacrt Strategije, nije naišao ni na jedan pozitivan komentar predstavnika NVO na javnoj raspravi. Stoga je jasno da, ukoliko ovakva verzija Strategije bude usvojena, ona neće pomoći dalji razvoj NVO, već samo služiti Vladi za formalno izještavanje prema medjunarodnim akterima.